

บทที่ 7

ยุทธศาสตร์ที่ 4 : การส่งเสริมการเป็นหุ้นส่วนระหว่างประเทศ ในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณสุข

จากสถิติสาธารณสุขของโลกแสดงให้เห็นแนวโน้มการเกิดสาธารณสุขที่มีความรุนแรงและความถี่มากขึ้น ประกอบกับข้อมูลจากธนาคารพัฒนาแห่งเอเชีย (Asian Development Bank : ADB) ชี้ให้เห็นว่า ภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกมีความเสี่ยงต่อการเกิดสาธารณสุขสูงที่สุดในโลกทั้งรูปแบบเดิม และภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ชีวิตและทรัพย์สิน ทำให้การพัฒนาต่าง ๆ หยุดชะงัก ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมในระยะยาว ประชาคมโลกจึงตระหนักถึงความสำคัญในการยกระดับความร่วมมือในเชิงหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ (Strategic Partnership) เพื่อดำเนินการไปสู่เป้าหมายร่วมกัน (Common Goals) ในการลดความเสี่ยงจากสาธารณสุข

ในขณะเดียวกันประเทศไทยจำเป็นต้องสร้างความเป็นหุ้นส่วนการจัดการสาธารณสุขและประสานความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการให้ความช่วยเหลือทางมนุษยธรรมในทุก ๆ ระดับร่วมกับประเทศต่าง ๆ และหน่วยงานภาคีเครือข่ายในระดับสากล โดยการนำแนวคิดกรอบการพัฒนาระดับโลกที่เกี่ยวข้อง เช่น การลดความเสี่ยงจากสาธารณสุข การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นต้น มาเชื่อมโยง (Coherence) และปรับใช้กับแผนพัฒนาทุกภาคส่วนเพื่อลดความเสี่ยงจากสาธารณสุขตามบริบทของประเทศสู่การปฏิบัติตั้งแต่ระดับชาติจนถึงระดับชุมชน (Localization) รวมถึงการพัฒนาศักยภาพของชุมชนให้เกิดความยั่งยืนและมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ ยังต้องส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพในการจัดการสาธารณสุขทั้งระบบของประเทศผ่านการเรียนรู้ร่วมกัน สร้างระบบการบูรณาการทรัพยากรที่เหมาะสม สนับสนุนการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และแนวทางปฏิบัติที่ดี (Best Practice) เพื่อสร้างความร่วมมือ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเสี่ยง และนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อลดความเสี่ยง (Risk-Informed) ให้เกิดความตระหนักในการลงทุนที่คำนึงถึงความเสี่ยงและประโยชน์ที่ได้รับอย่างรอบด้าน และสมดุล อันจะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

7.1 แนวคิดการส่งเสริมการเป็นหุ้นส่วนระหว่างประเทศในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณสุข

การลดความเสี่ยงจากสาธารณสุขเป็นหัวใจหลักของการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือแบบเป็นหุ้นส่วน (Partnership) จากทุกภาคส่วนในทุกระดับอย่างครอบคลุม (Inclusive approach) โดยแต่ละประเทศต้องเห็นพ้องร่วมกันในการวางแผนและดำเนินกิจกรรมที่คำนึงถึงความเสี่ยงจากสาธารณสุข รวมถึงการประชุมหารือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การพัฒนาศักยภาพการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณสุขภายใต้กรอบความร่วมมือต่าง ๆ การประเมินผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดผลผลิตอย่างเป็นรูปธรรม และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยการส่งเสริมบทบาทของประเทศไทย ให้มีความมั่นคง (Security) มีความมั่งคั่ง และยั่งยืน (Sustainability) มีสถานะและเกียรติภูมิ (Status) มีมาตรฐานสากล (Standard) และมีเอกภาพ มีพลัง (Synergy)

7.2 เป้าประสงค์

- 7.2.1 ทุกภาคส่วนมีความตระหนัก และเข้าร่วมเป็นหุ้นส่วนในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยอย่างยั่งยืน
- 7.2.2 สร้างมาตรฐานการจัดการสาธารณภัยในระดับชาติและนานาชาติ
- 7.2.3 ยกกระตือรือร้นการประสานความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมอย่างมีเอกภาพ

7.3 กลยุทธ์การส่งเสริมการเป็นหุ้นส่วนในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

กลยุทธ์ที่ 1 เสริมสร้างการเป็นหุ้นส่วนยุทธศาสตร์ด้านการจัดการสาธารณภัยระหว่างประเทศ

เพื่อเป็นการส่งเสริมศักยภาพ และพัฒนาความร่วมมือของหน่วยงานภาคีเครือข่ายตามแนวทางของกรอบการพัฒนาในระดับโลก ประเทศไทยจึงได้มุ่งเน้นการส่งเสริมและประสานความร่วมมือกับหน่วยงานระหว่างประเทศในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยที่สอดคล้องกับกรอบนโยบายต่างประเทศ ซึ่งต้องพิจารณาจากความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่จะได้รับประโยชน์ร่วมกัน โดยเฉพาะความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน ระดับภูมิภาค และระดับโลก ทั้งนี้ ประเทศไทยดำเนินยุทธศาสตร์การเป็นหุ้นส่วนด้านการจัดการสาธารณภัยระหว่างประเทศในรูปแบบทวิภาคีและพหุภาคี ดังนี้

(1) การเป็นหุ้นส่วนยุทธศาสตร์ด้านการจัดการสาธารณภัยแบบทวิภาคี เป็นความร่วมมือระหว่างประเทศ ในลักษณะของความร่วมมือระหว่างรัฐต่อรัฐ หรือกับองค์กรระหว่างประเทศ โดยมีเป้าหมายเพื่อสนับสนุนและร่วมมือกับประเทศหุ้นส่วนในการจัดการสาธารณภัย รวมทั้งแลกเปลี่ยนแนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์ด้านการจัดการสาธารณภัยและนำเอาแนวปฏิบัติที่ดีมาเป็นต้นแบบในการพัฒนายุทธศาสตร์ด้านการจัดการสาธารณภัยของประเทศ

(2) การเป็นหุ้นส่วนยุทธศาสตร์ด้านการจัดการสาธารณภัยแบบพหุภาคี เป็นความร่วมมือตั้งแต่สองประเทศขึ้นไป ทั้งในระดับกรอบโลก กรอบภูมิภาค และกรอบอนุภูมิภาค โดยในระดับกรอบโลก ประเทศไทยโดยกระทรวงการต่างประเทศ และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ให้การสนับสนุนการดำเนินงานตาม “กรอบความร่วมมือหุ้นส่วนระหว่างไทยกับสหประชาชาติ (United Nations Partnership Framework : UNPAF)” ร่วมกับทีมงานสหประชาชาติประจำประเทศไทย (United Nations Country Team : UNCT) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินภารกิจด้านการพัฒนาเพื่อส่งเสริมความร่วมมือของทุกภาคส่วน ตามภารกิจของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง โดยประเด็นด้านการจัดการสาธารณภัยและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศร่วมกับโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations for Development Programme : UNDP) และสำนักงานลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติแห่งสหประชาชาติ (United Nations Office for Disaster Risk Reduction : UNDRR) ทำหน้าที่ขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และกรอบเซนได รวมไปถึงกรอบโลกอื่น ๆ ซึ่งดำเนินการร่วมกับหน่วยงานขององค์การสหประชาชาติที่เกี่ยวข้อง ที่มีสำนักงานประจำประเทศไทย และสำนักงานระดับภูมิภาคที่ตั้งอยู่ในประเทศไทย

ระดับภูมิภาคอาเซียน ประเทศไทยอยู่ในคณะกรรมการอาเซียนด้านการจัดการภัยพิบัติ (ASEAN Committee on Disaster Management : ACDM) โดยได้ร่วมกำหนดมาตรการและกลไกเพื่อสนับสนุนความร่วมมือในการจัดการสาธารณภัยของภูมิภาคและปฏิบัติตามความตกลงอาเซียนว่าด้วยการจัดการภัยพิบัติและการตอบโต้สถานการณ์ฉุกเฉิน (ASEAN Agreement on Disaster Management and Emergency Response : AADMER) และดำเนินการตามแผนงาน AADMER Work Programme เช่น การขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนปลอดภัยในอาเซียน (ASEAN Safe School Initiatives : ASSI) เป็นต้น ซึ่งประเทศไทยร่วมกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในฐานะประเทศแกนนำ (Lead Shepherd Country) ในการขับเคลื่อนแผนงานโครงการในยุทธศาสตร์ เรื่อง การป้องกันและลดผลกระทบ รวมไปถึงการสนับสนุนการดำเนินการเพื่อบรรลุมติวิสัยทัศน์ของอาเซียน (ASEAN Vision)

ระดับอนุภูมิภาคมีกรอบความร่วมมือในการขับเคลื่อนประเด็นด้านการจัดการสาธารณภัยที่ประเทศไทยพัฒนาความเป็นหุ้นส่วนร่วมกับประเทศสมาชิกให้เกิดประโยชน์ร่วมกันยิ่งขึ้น เช่น กรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคคณะกรรมการแม่น้ำโขง (Mekong River Commission : MRC) กรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคความริเริ่มแห่งอ่าวเบงกอลสำหรับความร่วมมือหลากหลายสาขา ทางวิชาการ และเศรษฐกิจ (Bay of Bengal Initiative for Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation : BIMSTEC) และกรอบความร่วมมือการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก (East Asia Summit : EAS) เป็นต้น

แนวทางปฏิบัติในการส่งเสริมการเป็นหุ้นส่วนยุทธศาสตร์ด้านการจัดการสาธารณภัยทั้งแบบทวิภาคี และพหุภาคีของประเทศไทยและประเทศหุ้นส่วน

- (1) ให้มีการจัดทำบันทึกความเข้าใจ (Memorandum of Understanding : MOU) ความร่วมมือทางวิชาการด้านการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยกับประเทศเพื่อนบ้านที่มีชายแดนติดกัน
- (2) การจัดทำโครงการความร่วมมือเพื่อการพัฒนาการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย โดยอาจริเริ่มในภาคส่วนต่าง ๆ อาทิ ภาคเกษตร ภาคคมนาคม ภาคการศึกษา เป็นต้น
- (3) การร่วมกันพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการป้องกันและลดผลกระทบ เช่น การจัดทำแผนที่เสี่ยงภัย การพัฒนาระบบแจ้งเตือนภัย การจัดทำกรอบและแผนการฟื้นฟูหลังการเกิดสาธารณภัย การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย เป็นต้น
- (4) การเข้าร่วมหรือเป็นเจ้าของร่วมจัดการประชุมสัมมนาเพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยน (Platform) องค์ความรู้ทางวิชาการ และการฝึกซ้อมด้านการจัดการสาธารณภัย
- (5) การแลกเปลี่ยนและจัดส่งผู้เชี่ยวชาญไปปฏิบัติงานในองค์กรระหว่างประเทศ

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาระบบการประสานความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมที่มีเอกภาพ

เพื่อให้การประสานความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมกับต่างประเทศและแนวทางการจัดการความช่วยเหลือภายในประเทศมีความชัดเจนสอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติและแผนปฏิบัติการในระดับพื้นที่ ประเทศไทยจึงมุ่งเน้นการพัฒนาระบบการประสานความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมที่มีเอกภาพ

โดยมีเป้าหมายในการจัดทำมาตรฐาน แผนปฏิบัติการ คู่มือ และขั้นตอนการรับและการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม

(1) แนวทางปฏิบัติ “การรับ” ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมจากต่างประเทศ

(1.1) จัดทำมาตรฐาน แผนปฏิบัติการ คู่มือ และขั้นตอนการรับความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมจากต่างประเทศเมื่อเกิดสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง เพื่อเป็นกรอบการดำเนินงานและการปฏิบัติของหน่วยงานฝ่ายไทยที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานต่างประเทศ และองค์การระหว่างประเทศที่จะให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมเมื่อมีการร้องขอ ซึ่งประกอบด้วยสาระสำคัญอย่างน้อย 1) แนวทางปฏิบัติของประเทศไทยในการขอรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ 2) เงื่อนไขและขั้นตอนในการรับและการเปิดรับ ร้องขอ ปฏิเสธ และยุติความช่วยเหลือจากต่างประเทศ 3) การจัดการข้อมูล 4) การจัดการระบบการประสานความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม ณ จุดเดียว (National Single Window : NSW) และ 5) ขั้นตอนการอำนวยความสะดวกและการดูแลความปลอดภัยให้แก่ต่างประเทศ องค์การระหว่างประเทศ และองค์กรต่างประเทศอื่น ๆ โดยครอบคลุมความช่วยเหลือในด้านบุคลากรและผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติการช่วยเหลือและบรรเทาทุกข์ เช่น แพทย์ วิศวกร สถาปนิก พนักงานขับเครื่องบิน เป็นต้น ด้านเครื่องอุปโภค บริโภค อุปกรณ์และอุปกรณ์ชนิดพิเศษในการช่วยเหลือการปฏิบัติงานของบุคลากรและผู้เชี่ยวชาญ เช่น ยานพาหนะ เครื่องจักร อุปกรณ์การสื่อสาร อุปกรณ์ดาวเทียม คลื่นความถี่ อุปกรณ์ทางการแพทย์ ยาและเวชภัณฑ์ สุนัขค้นหา ทรัพยากรทางทหาร เป็นต้น ด้านการขนส่งทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ และด้านการรับบริจาค

ทั้งนี้ ต้องสอดคล้องกับกฎหมายและกฎระเบียบของประเทศไทยและระหว่างประเทศ ตลอดจนกรอบการปฏิบัติต่าง ๆ ของสากลที่ได้รับการรับรอง โดยให้กระทรวงการต่างประเทศ ร่วมกับกระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม กระทรวงการคลัง และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการ

(1.2) จัดให้มีการฝึกการรับความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมจากต่างประเทศเป็นประจำอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง โดยพิจารณาใช้กลไกคณะอนุกรรมการความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการจัดการสาธารณภัย

(2) แนวทางปฏิบัติ “การให้” ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมแก่ต่างประเทศ

(2.1) จัดทำมาตรฐาน แผนปฏิบัติการ คู่มือและขั้นตอนการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมแก่ต่างประเทศ เพื่อเป็นกรอบการดำเนินงานและการปฏิบัติของหน่วยงานฝ่ายไทยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนต่างประเทศที่จะรับความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมจากประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วยสาระสำคัญอย่างน้อย 1) หน้าที่ความรับผิดชอบของประเทศไทยในฐานะผู้ให้ความช่วยเหลือ 2) หน้าที่ความรับผิดชอบของประเทศผู้รับความช่วยเหลือ 3) เงื่อนไขและขั้นตอนในการให้ และยุติความช่วยเหลือ และ 4) บัญชีทรัพยากรสำหรับปฏิบัติงานด้านมนุษยธรรม โดยการให้ความช่วยเหลือ สำหรับกรณีที่จะต้องมีการดำเนินการร่วมกันในทางปฏิบัติ เช่น การฝึกการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน ต้องเสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ

ทั้งนี้ ต้องสอดคล้องกับกฎหมายและกฎระเบียบของประเทศไทยและระหว่างประเทศ ตลอดจนกรอบการปฏิบัติต่าง ๆ ของสากลที่ได้รับการรับรอง โดยให้กระทรวงการต่างประเทศ ร่วมกับ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม กระทรวงการคลัง และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการ

(2.2) จัดให้มีการฝึกการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมแก่ต่างประเทศเป็นประจำ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง (กรณีสาธารณภัยที่เกิดอยู่นอกราชอาณาจักรไทย) โดยพิจารณารูปแบบการฝึก ตามความเหมาะสม เช่น การจัดการฝึกปฏิบัติเพื่อเตรียมความพร้อมในการเคลื่อนย้ายทรัพยากรสำหรับการจัดการเหตุฉุกเฉินต่าง ๆ อาทิ การดับไฟป่า การกู้ภัยเหตุอาคารถล่ม เป็นต้น โดยให้กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม กระทรวงสาธารณสุข และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นหน่วยจัดการฝึก และกระทรวง การต่างประเทศ ภาคเอกชน มูลนิธิ เป็นหน่วยงานสนับสนุน

กลยุทธ์ที่ 3 ยกระดับมาตรฐานการปฏิบัติงานด้านมนุษยธรรม

เพื่อเป็นการยกระดับมาตรฐานการประสานความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมในภาวะฉุกเฉินให้มี เอกภาพ เป็นไปตามมาตรฐานสากล และมีความสอดคล้องกับหลักการสากลว่าด้วยการพัฒนาระบบ การประสานงานความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม ณ จุดเดียว (National Single Window : NSW) โดยคณะกรรมการเศรษฐกิจยุโรป และกรอบความตกลงว่าด้วยการอำนวยความสะดวกด้านศุลกากร ด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ณ จุดเดียวของอาเซียน (ASEAN Single Window : ASW) เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2548 ซึ่งเป็นระบบจัดการข้อมูลและเอกสารในการอนุญาตนำเข้าและส่งออกทางธุรกรรมระหว่างประเทศเพียงจุดเดียว ในการจัดการสาธารณภัย ไม่ว่าจะเป็นการนำเข้าทางกายภาพ หรือทางอิเล็กทรอนิกส์โดยมีการแจ้งข้อมูลไปยัง หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และ/หรือมีกระบวนการควบคุมร่วมกัน เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในธุรกรรมนั้น ได้รับประโยชน์อย่างรวดเร็วและง่ายขึ้น จึงให้ดำเนินการเพื่อยกระดับการประสานความช่วยเหลือ ด้านมนุษยธรรมในภาวะฉุกเฉิน

(1) พัฒนาระบบการประสานความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม ณ จุดเดียว (National Single Window : NSW) ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 16 ตุลาคม 2561 มอบหมายให้บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) เป็นองค์กรผู้ให้บริการ National Single Window (NSW Operator) และมอบหมายให้ กรมศุลกากรดำเนินการตามขั้นตอน ระเบียบ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงมอบหมายให้หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้า ส่งออก และโลจิสติกส์ เร่งรัดการดำเนินการพัฒนาระบบเชื่อมโยง และแลกเปลี่ยนข้อมูลผ่านระบบ NSW โดยให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงาน ก.พ.ร.) พิจารณากำหนดเป็นตัวชี้วัดของหน่วยงาน

สำหรับการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการยกเว้นภาษี การเดินทางเข้า-ออกของบุคลากร การนำเข้า-ส่งออก อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก สิ่งของบรรเทาทุกข์ และอื่น ๆ ในการให้ความช่วยเหลือ ด้านมนุษยธรรม ให้กระทรวงการคลัง และกระทรวงมหาดไทย (กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย) เป็นหน่วยรับผิดชอบหลัก และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ หน่วยงานออกใบอนุญาตและใบรับรองสิ่งของ

บรรเทาทุกข์ตามกฎหมาย กระทรวงต่างประเทศ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงกลาโหม (สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม) เป็นหน่วยสนับสนุน โดยให้ครอบคลุมการจัดการความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ตามกลยุทธ์ที่ 2 นอกจากนี้ ให้กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ใช้ระบบการประสานความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม ณ จุดเดียว เป็นหลักในการจัดการ สั่งการ ติดตาม และตรวจสอบความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมทั้งในการรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศเมื่อเกิดสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่งและการให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศอื่น ๆ

(2) เชื่อมโยงระบบการประสานความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม ณ จุดเดียว (National Single Window : NSW) เข้ากับคลังข้อมูลสาธารณภัยแห่งชาติ เพื่อให้สามารถติดตาม (Tracking) การจัดเก็บสิ่งของสำรองจ่ายในคลังสำรองทรัพยากรที่กำหนดไว้ในแต่ละภาค (Stockpiling) การจัดสรรและการแจกจ่ายสิ่งของ ตลอดจนมีการปรับปรุง พัฒนา และเชื่อมโยงระบบดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง โดยให้กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยดำเนินการ

(3) จัดให้มีระบบข้อมูลสารสนเทศที่สามารถเชื่อมโยงกับต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดให้มีเว็บไซต์ทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไทยเพื่อใช้เป็นช่องทางในการประชาสัมพันธ์สื่อสาร และติดตามเกี่ยวกับการประสานความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมกับต่างประเทศ และองค์กรผู้ให้ความช่วยเหลือ ตลอดจนประชาชนทั่วไป โดยให้เป็นระบบข้อมูลสารสนเทศหลักของประเทศ ที่ใช้แลกเปลี่ยนข้อมูลกับระบบอื่น ๆ ของภูมิภาค หน่วยงานและองค์การระหว่างประเทศ หรือหน่วยงานภาคประชาสังคมที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม เช่น ศูนย์ประสานงานอาเซียนในการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม (ASEAN Coordinating Centre for Humanitarian Assistance on Disaster Management : AHA Centre) สำนักงานเพื่อการประสานงานด้านมนุษยธรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs : UNOCHA) นอกจากนี้ จะต้องส่งเสริมให้บุคลากรเรียนรู้ระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีรูปแบบใหม่ เช่น การจัดเก็บข้อมูลสาธารณภัย การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงลึก การใช้ข้อมูลความรู้ด้านภูมิศาสตร์สารสนเทศ (Geographic Information System : GIS) การใช้แผนที่ดาวเทียม (Satellite) การควบคุมอากาศยานไร้คนขับ (Drone) รวมถึงการใช้ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence : AI) เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบการพิจารณาจัดทำกรอบนโยบายและแผนปฏิบัติการ

(4) สนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการอาเซียนด้านการจัดการภัยพิบัติ (ASEAN Committee on Disaster Management : ACDM) และศูนย์ประสานงานอาเซียนในการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม (ASEAN Coordinating Centre for Humanitarian Assistance on Disaster Management : AHA Centre) และให้การสนับสนุนการดำเนินงานของโครงการคลังสิ่งของช่วยเหลือระบบโลจิสติกส์เพื่อช่วยเหลือเมื่อเกิดภัยพิบัติฉุกเฉินของอาเซียน (Disaster Emergency Logistics System for ASEAN : DELSA) ที่ใช้ประเทศไทยเป็นสถานที่ในการกระจายสิ่งของช่วยเหลือไปยังประเทศที่ประสบภัยในภูมิภาคอาเซียน รวมถึงใช้คลังสิ่งของช่วยเหลือดังกล่าวเป็นศูนย์การเรียนรู้ต้นแบบ เพื่อพัฒนาระบบคลังเก็บสิ่งของช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของประเทศและของภูมิภาคอื่น นอกจากนี้ ประเทศได้จัดส่งบุคลากรเข้าร่วมการฝึกอบรมและร่วมปฏิบัติการ เช่น ทีมประเมินความเสียหายและตอบโต้เหตุฉุกเฉินของอาเซียน

(ASEAN Emergency Response and Assessment Team : ASEAN-ERAT) ทีมประเมินภัยพิบัติของ องค์การสหประชาชาติ (United Nations Disaster Assessment and Coordination : UNDAC) และการฝึกอบรมภายใต้การสนับสนุนจากองค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ ได้แก่ ศูนย์ลดภัยพิบัติแห่งเอเชีย (Asian Disaster Reduction Center : ADRC) คณะกรรมการไต้ฝุ่น (Typhoon Committee: TC) หน่วยงานเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศสหรัฐฯ (United State Agency for International Development : USAID) คณะทำงานประสานงานระหว่างประเทศเพื่อระบบการเตือนภัยสึนามิในมหาสมุทรแปซิฟิกแห่ง สำนักงานสมุทรศาสตร์ระหว่างประเทศ (Intergovernmental Oceanographic Commission : IOC)

กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมความเป็นประเทศที่มีบทบาทนำด้านการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

ประเทศไทยเข้าสู่การเป็นประเทศผู้ให้รายใหม่ (Emerging Donor) ด้วยการแลกเปลี่ยนบทเรียน และแนวปฏิบัติที่ดีในด้านต่าง ๆ ที่ประเทศไทยประสบความสำเร็จให้แก่ประเทศกำลังพัฒนา ประเทศรายได้ ปานกลาง และประเทศรายได้น้อย เช่น ความร่วมมือแบบใต้ – ใต้ (South – South Cooperation) เป็นต้น ประเทศไทยต้องใช้ประสบการณ์และองค์ความรู้ในการส่งเสริมความเป็นประเทศที่มีบทบาทนำด้านการจัดการ ความเสี่ยงจากสาธารณภัยเพื่อให้ประเทศเป็นผู้ให้รายใหม่แก่นานาชาติ นอกจากนี้ ประเทศไทยต้องมีการเตรียมความพร้อมด้านงบประมาณและบุคลากรตามมาตรฐานตามหลักสากล เพื่อให้สามารถออก ปฏิบัติการได้ทันทีเมื่อได้รับการร้องขอจากประเทศสมาชิก

(1) แนวทางปฏิบัติส่งเสริมและพัฒนาการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมทั้งภายในและ ระหว่างประเทศตามมาตรฐานตามหลักสากล

(1.1) พัฒนามาตรฐานการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมตามหลักองค์การ สหประชาชาติ กลุ่มงานด้านมนุษยธรรม (Cluster Approach) โดยให้คณะอนุกรรมการความร่วมมือระหว่าง ประเทศด้านการจัดการสาธารณภัยร่วมกับส่วนราชการ หน่วยงาน และภาคเอกชน พัฒนามาตรฐานการให้ ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมในด้านที่เกี่ยวข้อง อย่างน้อย 9 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านโลจิสติกส์ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พักพิงชั่วคราว ด้านน้ำและการสุขาภิบาล ด้านการสื่อสารในภาวะฉุกเฉิน ด้านความมั่นคงทางอาหาร ด้านโภชนาการ ด้านการคุ้มครอง และด้านการศึกษาเพื่อปรับปรุงมาตรฐาน การปฏิบัติงาน

(1.2) พัฒนาศักยภาพชุดค้นหาและกู้ภัยในเขตเมืองทั้งภายในและระหว่างประเทศ (Urban Search and Rescue : USAR) ที่มีสมรรถนะสูงตามมาตรฐานของคณะที่ปรึกษาด้านการค้นหาและกู้ภัย ในเขตเมืองสากล (International Search and Rescue Advisory Group : INSARAG) โดยชุด USAR ต้องปฏิบัติงานร่วมกับชุด USAR ของประเทศต่าง ๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมในด้านการค้นหา และกู้ภัยแก่ประเทศที่ประสบภัยพิบัติตามที่ได้รับคำร้องขอ ทั้งนี้ ให้กระทรวงมหาดไทย โดยกรมป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย เป็นผู้ประสานงานหลักด้านนโยบาย (Policy Focal Point) และด้านปฏิบัติ (Operation Focal Point) พร้อมทั้งให้แต่งตั้งผู้ประสานงานหลักของชุด USAR (USAR Team Focal Point) และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนในการพัฒนาศักยภาพชุด USAR ของประเทศไทย

ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ร่วมกับกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยดำเนินการจัดทำแผนการจัดการทรัพยากรบุคคล (HRM) เพื่อพัฒนาศักยภาพชุด USAR ทั้งภายในและระหว่างประเทศของประเทศไทย ทั้งนี้ ให้ ผู้อำนวยการกลาง เป็นผู้มีอำนาจสั่งใช้ชุด USAR โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ให้เป็นไปตามระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ให้รัฐบาลสนับสนุนงบประมาณ โดยทำความตกลงกับสำนักงบประมาณ หรือใช้กองทุนพิเศษเพื่อการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

(1.3) ส่งเสริมบทบาทการปฏิบัติงานของทีมปฏิบัติการฉุกเฉินทางการแพทย์และสาธารณสุขในภาวะภัยพิบัติของประเทศไทย (Thailand Emergency Medical Team : Thailand EMT) ที่มีสมรรถนะสูงตามมาตรฐานขององค์การอนามัยโลก (World Health Organization : WHO) ในการปฏิบัติงานร่วมกับทีม EMT ของประเทศต่าง ๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมด้านการแพทย์แก่ประเทศที่ประสบสาธารณภัยตามที่ได้รับคำร้องขอ รวมทั้งปฏิบัติงานในประเทศอย่างทันที่เมื่อเกิดสาธารณภัย โดยมีกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข เป็นหน่วยประสานงานหลัก (EMT Coordinator/EMT Focal Point) โดยมีแผนพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ และศูนย์ฝึกอบรมทั้งในและต่างประเทศ ร่วมกับ WHO ทั้งนี้ ให้เตรียมความพร้อม และปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายทั้งภายในราชอาณาจักร และนอกราชอาณาจักร โดยให้รัฐบาลสนับสนุนงบประมาณโดยทำความตกลงกับสำนักงบประมาณ

(1.4) การสนับสนุนการประสานความร่วมมือระหว่างทหาร – พลเรือน (Civil – Military Coordination) โดยส่งเสริมบทบาททางทหารในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยทั้งในและระหว่างประเทศ

(2) แนวทางปฏิบัติให้การสนับสนุนความเป็นหุ้นส่วนทางวิชาการ และจัดให้มีโครงการศึกษาวิจัย ฝึกอบรมและศึกษาดูงาน ด้านการพัฒนามาตรฐานการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยร่วมกับนานาชาติ เช่น การฝึกซ้อมร่วมกับต่างประเทศ การจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมนานาชาติในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย การให้ทุนฝึกอบรมแก่ประเทศภาคีที่เกี่ยวข้องเพื่อเข้ารับการฝึกอบรมในประเทศไทย และร่วมพัฒนาการวิจัยกับต่างประเทศ เป็นต้น